

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Sžf/10/2016
Identifikačné číslo spisu: 2012200504
Dátum vydania rozhodnutia: 15.12.2017
Meno a priezvisko: JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:2012200504.3

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v právnej veci žalobcu: INGWE ANWARUNYA, s.r.o. (pôvodne CARAT Distillery, spol. s r.o., Senecká cesta č. 23, 931 01 Šamorín), IČO: 36 272 612, so sídlom Priemyselná č. 786, Michalovce, zast.: JUDr. Petrom Rokašom, advokátom so sídlom advokátskej kancelárie Plynárenská č. 1, 821 09 Bratislava, IČO: 42 127 157, proti žalovanému: Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, IČO: 42 499 500, so sídlom Lazovná č. 63, 974 01 Banská Bystrica, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného, na odvolanie žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Trnave zo dňa 03. decembra 2015 č.k. 20S/35/2012-128, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesenie Krajského súdu v Trnave zo dňa 03. decembra 2016 č.k. 20S/35/2012-128 z r u š u j e a v e c m u v r a c i a n a ďalšie konanie.

Odôvodnenie

I.

1. Žalobou doručenu krajskému súdu dňa 02.10.2012 sa právny predchodca žalobcu postupom v zmysle Druhej hlavy Piatej časti Občianskeho súdneho poriadku domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 1030502/1128386/2012/CI zo 04.09.2012 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“), ktorým tento v odvolacom konaní potvrdil rozhodnutie Colného úradu Trnava (ďalej len „colný úrad“) č. 9005838/I/1035734/2012 z 20.06.2012 (ďalej len „prvostupňové rozhodnutie“).

2. Uvedeným prvostupňovým rozhodnutím bolo právnenému predchodcovi žalobcu registrovanému ako prevádzkovateľ daňového skladu postupom podľa § 50 ods. 1 zákona č. 563/2008 Z.z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Daňový poriadok“) uložené, aby sa odo dňa doručenia rozhodnutia colného úradu zdržal uvedenia alkoholického nápoja, ktorým je lieh, do daňového voľného obehu za zdaňovacie obdobie jún roku 2012 bez predchádzajúceho zloženia peňažnej sumy na účet colného úradu.

Výšku zloženej peňažnej sumy colný úrad vymedzil tak, aby daňová pohľadávka bola vždy nižšia alebo rovná, ako zložená peňažná suma. Samotné uloženie zákazu konania colný úrad objasnil tým, že je odôvodnená obava, že nesplatená alebo nevyrubená daň bude v dobe jej splatnosti a vymáhateľnosti

nevymožiteľná alebo, že v tejto dobe bude vymáhanie dane spojené so značnými ťažkosťami.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) uznesením č.k. 6Sžf 58/2014-67 zo dňa 26. augusta 2015 zrušil pôvodný rozsudok Krajského súdu v Trnave č.k. 20S/35/2012- 95 zo dňa 18.2.2014, ktorým krajský súd zrušil napadnuté rozhodnutie žalovaného podľa § 250j ods. 2 písm. e) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej tiež „O.s.p.“).

4. Najvyšší súd nariadil súdu prvého stupňa skúmať, či rozhodnutie colného úradu a následne napadnuté rozhodnutie uplynutím časovej pôsobnosti a započítaním dane za sledované zdaňovacie obdobie neustratilo svoju účinnosť a až na základe zistených skutkových okolností posúdiť, či predmetné predbežné opatrenie bolo spôsobilé zasiahnuť do základných práv a slobôd žalobcu.

5. Žalovaný listom z 24.09.2015 oznámil krajskému súdu, že prvostupňové rozhodnutie colného úradu (predbežné opatrenie) bolo časovo obmedzené. So zánikom účinnosti rozhodnutia colného úradu, t.j. uplynutím posledného dňa nasledujúceho kalendárneho mesiaca (júl 2012), v ktorom bolo vydané prvostupňové rozhodnutie, bol žalobca uzrozmeneý, v nadväznosti na čo žalobca podal žiadosť colnému úradu, aby peňažná suma zložená na základe účinkov predbežného opatrenia bola po strate jeho účinnosti použitá na úhradu priznanej spotrebnej dane za príslušné zdaňovacie obdobie (kalendárny mesiac).

6. Krajský súd na základe vyššie uvedenej skutočnosti dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie, resp. prvostupňové rozhodnutie o uložení predbežného opatrenia zaniklo počas súdneho prieskumu, a preto nemožno v danom konaní pokračovať a krajský súd musí konanie zastaviť (R 11/2008).

II.

7. Proti tomuto zastavujúcemu uzneseniu žalobca prostredníctvom svojho nového právneho zástupcu v zákonnej lehote podal odvolanie z 15.12.2015 (č.l. 133) z dôvodov uvedených v

- § 205 ods. 2 písm. a) v spojení s § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p., t.j. účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a

- § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p., t.j. rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 2 písm. a) a f) O.s.p. v znení relevantnom pre preskúvanú vec odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,

f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

8. Žalobca v nasledujúcich odvolacích námietkach uviedol, že:

- každé rozhodnutie vrátane predbežného opatrenia, ktoré zasiahlo, alebo by bolo spôsobilé zasiahnuť do základných práv a slobôd účastníka konania, je v zmysle súdnej judikatúry spôsobilé na prieskum zákonnosti,

o zrušujúce rozhodnutie Najvyššieho súdu č.k. 6Sžf/58/2014-67 zo dňa 26. augusta 2015,

o nález Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „Ústavný súd“) č.k. III. ÚS 138/03-29 z 15. októbra 2003,

o nález Ústavného súdu č.k. II. ÚS 50/01-50 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu sp.zn. 3Sžf/132/2013,

- v prvom rade je potrebné zistiť, či napadnuté rozhodnutie môže zasahovať do základných práv alebo slobôd,

o a to bez ohľadu na časovo presne nevymedzenú dočasnú predbežného opatrení,

o značná dĺžka súdneho prieskumu by logicky viedla k záveru o nepreskúmateľnosti takmer všetkých predbežných opatrení,

- odmietnuť konštatovanie krajského súdu uvedené na 2. strane jeho uznesenia

o t.j. rozhodnutie, ktoré bolo predmetom súdneho prieskumu, resp. prvostupňové rozhodnutie o uložení predbežného opatrenia zaniklo počas súdneho prieskumu, a preto nemožno v danom konaní pokračovať

a súd musí konanie zastaviť“.

9. Záverom žalobca navrhol odvolaciemu súdu, aby napadnuté zastavujúce uznesenie zrušil rozhodnutím a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

III.

10. Najvyšší súd ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnuté uznesenie v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p. ako aj ustanovenia § 492 ods. 2 zákona č. 162/2015 Z.z. Správny súdny poriadok. Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o uznesenie, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250ja ods. 1 O.s.p. odvolanie prípustné, nenariadil vo veci pojednávanie (§ 214 ods. 2 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) a po neverejnej porade senátu jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolaniu je nutné za týchto zmenených procesných podmienok pri nižšie uvedených dôvodoch vyhovieť.

Preto postupom podľa § 221 ods. 1 písm. f) a odsek 2 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. uznesenie krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

Podľa § 221 ods. 1 písm. f) O.s.p. v citovanom znení odvolací súd rozhodnutie zruší, len ak účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Podľa § 221 ods. 2 O.s.p. v citovanom znení platí, že ak odvolací súd zruší rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, prerušiť konanie, zastaviť konanie alebo postúpiť vec orgánu, do právomoci ktorého vec patrí.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. v citovanom znení pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

11. Základnou odvolacou námietkou žalobcu je záver vychádzajúci z odvolacieho dôvodu nesprávneho právneho posúdenia veci, že a

„ak by s prihliadnutím bežnej dĺžky trvania preskúmovacích konaní, ktoré do právoplatného rozhodnutia vo veci trvajú aj niekoľko rokov, platí, že pokiaľ by bolo možné skúmať iba predbežné opatrenia účinné v čase súdneho preskúmania a vydania rozhodnutia, v dôsledku straty účinnosti mnohých vydaných predbežných opatrení uplynutím času, by väčšina, ak nie všetky preskúmané predbežné opatrenia, boli prakticky nepreskúmateľné“,

čím by predbežné opatrenia, ktoré by v priebehu konania správneho súdu stratili účinnosť, by tým boli vylúčené z preskúmania súdom, čo podľa žalobcu predstavuje rozpor s deklarovaným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ústavy Slovenskej republiky.

12. V uvedenej súvislosti musí Najvyšší súd citovať podstatnú pasáž z textu zrušujúceho uznesenia Najvyššieho súdu sp.zn. 6Sžf/42/2014 zo dňa 15. júla 2015:

„Vychádzajúc zo skutkových zistení a z právnej úpravy ustanovujúcej predbežné opatrenie (§ 50 zákona č. 563/2009 Z. z.) krajský súd v danom prípade si nezadovážil dostatok skutkových okolností, čo má za následok predčasnosť ustálenia jeho záveru nutnosti súdneho prieskumu žalobou napadnutého rozhodnutia. Predmet súdneho prieskumu postupom podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku je určený predmetom, o ktorom rozhodol orgán verejnej správy rozhodnutím napadnutým žalobou, ako aj rozsahom dôvodov uvedených v žalobe. Povinnosťou súdu je skúmať splnenie podmienok súdneho prieskumu vychádzajúc z konkrétnych skutkových a právnych okolností každého individuálneho prípadu. Aj keď súdy v rámci súdneho prieskumu neposudzujú účelnosť a vhodnosť rozhodnutia orgánu verejnej správy, sú vždy povinné posudzovať účinnosť preskúmaného rozhodnutia a tým jeho pôsobenie na práva a povinnosti, ako aj právom chránené záujmy fyzickej alebo právnickej osoby, ktorá v postavení žalobcu v žalobe namieta, že tieto boli rozhodnutím a postupom orgánu verejnej správy porušené. Z tohto pohľadu bolo povinnosťou súdu prvého stupňa v danej veci skúmať, či predmetné rozhodnutie Colného úradu Trnava a následne rozhodnutie žalovaného uplynutím časovej pôsobnosti, započítaním dane za sledované zdaňovacie obdobie, nestratilo svoju účinnosť a až na základe zistených skutkových okolností posúdiť, či predmetné predbežné opatrenie bolo spôsobilé zasiahnuť do základných práv a slobôd žalobcu.“

13. Tak, ako bolo už skôr s poukazom na ustanovenie § 50 Daňového poriadku zdôraznené v uznesení Najvyššieho súdu sp.zn. 3Sžf/132/2013 zo dňa 03. júna 2014, napadnuté rozhodnutie podstatne zasahuje do základného práva žalobcu vlastniť majetok a práva na jeho pokojné užívanie, čím naplnia materiálne znaky obligatórneho súdneho prieskumu v zmysle čl. 46 ods. 2 ústavy Slovenskej republiky, a preto nemožno zľahčovať účinky takéhoto rozhodnutia na realizáciu základných práv žalobcu.

Navyše Ústavný súd, ako správne žalobca poukázal, prostredníctvom svojho hore uvedeného nálezu č. k. II. US 50/01-50 jednoznačne poukázal na formálnu irelevantnosť formy rozhodnutia tým, že „v prípade, keď sa rozhodnutie správneho orgánu (bez ohľadu na jeho druh, či formálne označenie) dotýka niektorého zo základných práv a slobôd, z právomoci súdov nesmie byť vylúčené“.

14. Časovo obmedzený charakter rozhodnutia (viď § 50 ods. 6 Daňového poriadku) vo vzťahu k svojmu zabezpečovaciemu účelu splnenia povinností daňového subjektu, o ktorých má byť následne v ďalšom daňovom konaní rozhodnuté, nemôže mať podľa Najvyššieho súdu za následok nezachovávanie proporcionality medzi ochranou jeho základných práv a slobôd, garantovanou dodržiavaním zásady zákonnosti pri postupe orgánov finančnej správy.

15. Tiež je nepochybné, že Daňový poriadok správcovi dane poskytuje široké oprávnenie na zasahovanie do majetkovej sféry žalobcu ako daňového subjektu.

Práve z uvedeného dôvodu pri aplikácii každého procesného inštitútu je potrebné o to viac venovať pozornosť na jeho primerané použitie vo vzťahu k právam daňového subjektu v zmysle zásady proporcionality. Nevyhnutný je vhodný výmer inštitútu upraveného na uvedený účel v Daňovom poriadku a pri jeho aplikácii je nutné potrebné dbať aj na jeho primerané použitie, čo do rozsahu zásahu do nerušeného výkonu základných práv a slobôd jednotlivca.

16. Najvyšší súd tiež musí zdôrazniť, že nielen v citovanom rozhodnutí sp.zn. 3Sžf/132/2013 ale aj napríklad vo svojom rozhodnutí sp.zn. 1Sžf/7/2016 zo dňa 30.05.2017, prostredníctvom ktorého zdôraznil, že:

„23. Najvyšší súd v uvedenej súvislosti nerozporuje závery žalovaného, že účel uloženia predbežného opatrenia reaguje na celkom odlišné alternatívy, t.j. procesné situácie. Ak však žalovaný vyslovil záver, že v preskúvanom prípade sú skutočnosťami odôvodňujúcimi zabezpečenie účelu daňovej kontroly už konkrétne predbežné zistenia z predmetnej kontroly, potom rovnako ako krajský súd musí označiť takýto záver ako nelogický a súčasne nepreskúmateľný.

Naopak, Najvyšší súd po analýze nepresnej argumentácie tak správcu dane ako aj žalovaného dospel k záveru, že zistenia správcu dane o predpoklade dorubenia DPH za kontrolované zdaňovacie obdobie nevytvárajú žiadny signál o nutnosti zabezpečiť účel daňovej kontroly ale naopak smeruje k rozhodovaniu, či existujú dôvodné obavy spojené s nesplattnou daňou. Nakoľko správca dane a ani žalovaný takto nepostupovali, tak zaťažili napadnuté ako aj prvostupňové rozhodnutie vadou nepreskúmateľnosti, ako správne zdôraznil krajský súd.“

17. Preto Najvyšší súd musel spresniť závery uvedené vyššie v zrušujúcom uznesení Najvyššieho súdu sp.zn. 6Sžf/42/2014 zo dňa 15. júla 2015 týkajúce sa povinnosti zistiť v danej veci, či prvostupňové a s ním aj napadnuté rozhodnutie bez ohľadu na uplynutie časovej pôsobnosti a svoj ďalší zákonný zánik, či predmetné predbežné opatrenie bolo spôsobilé zasiahnuť do základných práv a slobôd žalobcu a či tento zásah bol vykonaný v súlade so zákonom.

Na základe vyššie uvedených skutočností zrušil uznesenie krajského súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie (§ 221 ods. 1 písm. f/, § 221 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

18. Úlohou súdu prvého stupňa v ďalšom konaní bude zaoberať sa vecou v merite, preskúmať zákonnosť napadnutého rozhodnutia ako aj mu predchádzajúci postup žalovaného a v konečnom rozhodnutí vo veci samej rozhodnúť o náhrade trov konania vrátane trov odvolacieho konania podľa § 246c ods. 1 veta prvá v spojení s § 224 ods. 3 O.s.p.

Z uvedeného dôvodu Najvyšší súd o práve účastníkov na náhradu trov konania nerozhodoval.

19. Vzhľadom na uvedené skutočnosti a právne závery Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol tak, ako je uvedené vo výrokovej časti jeho rozhodnutia.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu n i e j e prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).